

Høring om endringer i førerkortforskriften og trafikkopplæringsforskriften

1 Innledning

Vegdirektoratet sender med dette forslag til endringer i forskrift av 19. januar 2004 nr. 298 om førerkort m.m. og i forskrift av 1. oktober 2004 nr. 1338 om trafikkopplæring og førerprøve m.m.

1.1 Endringer som følge av tredje førerkortdirektiv

Denne høringen er blant annet en oppfølging av høring av 15. august 2010 om tredje førerkortdirektiv. Høringen er tilgjengelig på www.vegvesen.no under Offentlige høringer, tidligere høringer. Endringene er nødvendig for å komplettere førerkortforskriften som følge av tredje førerkortdirektiv.

Den 8.mars 2011 ble endringsforskrifter til førerkortforskriften og trafikkopplæringsforskriften som følge av direktiv 2006/126/EF (tredje førerkortdirektiv) vedtatt. Forskriftene trer i kraft 19. januar 2013, samtidig som direktivet trer iverksettes i hele EU.

Det følger av tredje førerkortdirektiv artikkel 13 nr. 2 at rettigheter som er ervervet før 19. januar 2013 skal beholdes og ikke berøres av direktivet. Dette er også omtalt i punkt 5 i direktivets fortale. Da forskriften ble sendt til høring i 2010, antok Vegdirektoratet at EU ville vedta felles regler for hvordan dette skulle ivaretas. Slike regler er imidlertid ikke vedtatt, og det er derfor nødvendig å etablere nasjonale regler som løser dette. Det er ikke adgang til å benytte nasjonale koder i førerkortet for å avmerke tidligere rettigheter, og rettighetene må derfor fastsettes i førerkortforskriften. I forbindelse med implementeringen av tredje førerkortdirektiv i EU er det også fastsatt en ny felles førerkortmodell for EU (direktiv 2011/94/EU), og forskriften må oppdateres også på dette punktet.

Det er også behov for å fastsette en overgangsregel i trafikkopplæringsforskriften om godkjenning av føreropplæring for klasse A fullført før 19. januar 2013.

1.2 Andre endringer i førerkortforskriften

Samtidig sendes også andre endringer i førerkortforskriften til høring. Noen av endringene er oppdateringer og presiseringer av allerede gjeldende regler. Noe er også nytt, blant annet foreslås innført et unntak fra 3 måneders anerkjennelse av førerkort utstedt utenfor EØS ved midlertidig opphold for ansatte i omreisende sirkus og tivoli. Disse endringene gjelder dagens førerkortforskrift, og skal tre i kraft straks forskriften er vedtatt.

1.3 Om forslaget til ny endringsforskrift

Endringsforskrift som følge av tredje førerkortdirektiv ble som nevnt over vedtatt 8. mars 2011. Endringene som foreslås i dette forskriftsutkastet tar høyde for endringene i endringsforskriften. Etter denne høringen vil vi derfor ha to endringsforskrifter som skal tre i kraft 19. januar 2013. I dette høringsbrevet vil vi der vi anser det nødvendig illustrere hvordan forskriftsteksten vil se ut når begge endringsforskriftene trer i kraft 19. januar 2013.

1.4 Høringsfrist

Høringssvar sendes til Statens vegvesen Vegdirektoratet, Postboks 8142 Dep, 0033 Oslo eller til firmapost@vegvesen.no innen **9. juni 2012**.

2 Endringer i førerkortforskriften

2.1 § 1-8 forskriftens innhold

Førerkortforskriften § 1-8 har et uvanlig innhold da paragrafen fremtrer nærmest som en grov innholdsfortegnelse for førerkortforskriften. Mesteparten av teksten foreslås tatt bort, men vi kan ikke oppheve hele paragrafen. For å fjerne enhver tvil om vedleggenes rettslige status, bør det uttrykkelig framgå at vedleggene er en del av forskriften. Dette innebærer at endring av vedleggene må forberedes, vedtas, kunngjøres og endres på samme måte som andre deler av forskriften.

Utgangspunktet er at man ikke bruker vedlegg til norske forskrifter. Selv om forskrifter vanligvis inneholder bare normative tekster, kan man også bruke tabeller, figurer og bilder når det fremstår som den mest praktiske løsningen. Imidlertid har vi ikke tid til å omarbeide vedleggene under denne høringen.

2.2 Heving av aldersgrense for obligatorisk helseundersøkelse

I dag må alle som er fylt 70 år medbringe en liten helseattest sammen med førerkortet for å kunne benytte førerkortet. Fra 19. januar 2013 heves aldersgrensen for obligatorisk helseundersøkelse for førerkort fra 70 år til 75 år. Om begrunnelsen for hevingen av aldersgrensen viser vi til vår høring om tredje førerkortdirektiv av 15. august 2010, som er tilgjengelig på www.vegvesen.no under Offentlige høringer, tidligere høringer.

Samtidig skal ordningen med liten helseattest som supplement til førerkortet opphøre fra 19. januar 2013. Alle rettigheter og begrensninger skal framgå av førerkortet.

Det foreslås i samråd med Helsedirektoratet ingen overgangsregel for personer som i dag er fylt 70 og som har fått utstedt liten helseattest før 19. januar 2013 med varighet kortere enn til 75 årsdagen. Dvs. at disse personene ikke behøver å oppsøke lege for ny undersøkelse ved helseattestens utløp, men kan fortsette å kjøre bil inntil fylte 75 år. Dette er av Helsedirektoratet vurdert som medisinsk forsvarlig, da legen skal følge opp sine pasienter og sørge for inndragning av førerkortet dersom helsekravene ikke er oppfylte.

For personer som har fylt 75 år før 19. januar 2013 foreslås at disse kan benytte liten helseattest sammen med førerkortet så lenge den lille helseattesten er gyldig. Vi er usikre på hvor denne bestemmelsen best kan plasseres, men foreslår å ta den inn i førerkortforskriften § 4-1 som nytt annet ledd. Ved utløpet av helseattesten må denne gruppen oppsøke legen for å få utstedt helseattest for førerkort med legens anbefaling om gyldighet for førerkortet. Helseattesten må så medbringes til trafikkstasjonen for å få utstedt førerkort med den gyldighet legen har anbefalt.

Paragraf 4-1 ser slik ut:

(Teksten som er gjenstand for denne høringen er markert med fet.)

“§ 4-1. Gyldighetstid for førerkort

Førerkort i klassene A, A2, A1, AM, B, B1, BE, M, S og T gis 15 års gyldighet med mindre det settes en kortere gyldighetstid i henhold til § 4-2 til § 4-5. For søker som har fylt 60 år, settes utløpsdato på førerkortet til den dato søker fyller 75 år. Har søker fylt 75 år, settes utløpsdato lik den datoen som er angitt i helseattesten. Førerkortet skal likevel ha varighet på maksimalt fem år dersom innehaveren har diabetes mellitus som behandles med insulin eller andre antidiabetika.

Personer som har fylt 75 år 19. januar 2013, kan benytte liten helseattest ved siden av førerkortet så lenge helseattesten er gyldig.

Førerkort i øvrige klasser gis 5 års gyldighet med mindre det settes en kortere gyldighetstid i henhold til § 4-3 til § 4-5. Før utstedelsen må søker fremlegge helseattest. Ved utstedelse av førerkort etter dette ledd, gis førerkortklasse etter første ledd samtidig ny gyldighetsperiode etter reglene i første ledd. For søker som har fylt 65 år, settes utløpsdato på førerkortet til den dato søker fyller 70 år. Har søker fylt 70 år, gis førerkortklassen gyldighet i ett år om gangen.

For asylsøker som dokumenterer lovlig opphold, gis førerkortet gyldighet for 4 år om gangen.”

2.3 Utfasing av eldre førerkort

I endringsforskriften av 8. mars 2011 ble feil årstall tatt inn § 4-6 første ledd annet punktum om utfasing av eldre førerkortmodeller. Datoen 1. januar 1997 skal være 1. januar 1998. Dette foreslås oppdatert.

2.4 Utstedelse av førerkort – førerkortforskriften § 5-2

2.4.1 Utstedelse av førerkort på bakgrunn av gjennomført opplæring

Førerrett i klasse A kan fra 19. januar 2013 erverves enten ved bestått førerprøve eller ved gjennomføring av obligatorisk kurs. Obligatorisk kurs vil bare være tilgjengelig for de som har hatt førerrett i klasse A2 i to år. Nærmere beskrivelse av kurset og kravene for å ta dette kurset vil reguleres i trafikkopplæringsforskriften.

Ny Klasse B kode 96 erverves kun ved gjennomføring av et 7 timers obligatorisk kurs. Nærmere beskrivelse av kurset vil reguleres i trafikkopplæringsforskriften.

Obligatorisk kurs som gir førerrett er nytt i Norge. Tidligere har man kun kunne erverve førerrett gjennom å bestå en førerprøve. Etter førerkortforskriften § 5-2 første ledd er det i dag et krav for utstedelse av førerkort at førerprøve i den aktuelle førerkortklassen er bestått. Det foreslås derfor et nytt siste punktum i første ledd som fastslår at førerkort også kan utstedes på bakgrunn av fullført obligatorisk opplæring der hvor trafikkopplæringsforskriften åpner for dette.

2.4.2 Fast bopel

De foreslåtte endringene i § 5-2 fjerde ledd er foretatt for å klargjøre hva begrepet “fast bopel” innebærer. Utgangspunktet er at man må ha oppholdt seg minst 6 måneder i Norge før man har fast bopel her. Kravet om å ha vært her i minst 6 måneder, gjelder likevel ikke hvis man på et tidligere tidspunkt dokumenterer at oppholdet mest sannsynlig vil vare over 6 måneder.

Studenter fra land utenfor EØS-området behandles etter hovedregelen slik at de anses som fast bosatte her når studiet overskrider 6 måneder. Førerkortdirektivet sier imidlertid at personer som

studerer i et annet EØS-land, anses som fast bosatt i hjemlandet selv om studietiden er lengre enn 6 måneder. Førerkortdirektivet sier imidlertid også at studenter fra EØS-området har rett til å ta førerkort i annet EØS-land når man kan dokumentere minst 6 måneders studieopphold i et annet EØS-land.

Passusen "og som har oppholdt seg i minst 6 måneder i landet" anses derfor som overflødig og foreslås fjernet. Samtidig foreslås inntatt at studenter fra annet EØS-land kan få utstedt norsk førerkort dersom de dokumenterer at de har studert i Norge i minst 6 måneder.

2.5 § 6-1 om gyldighet av førerkortbildet

I dag er det ingen regler for hvor lenge et førerkortbilde er gyldig. Førerkortene som utstedes i dag har ingen administrativ gyldighet, men påføres innehaverens 100-årsdag som utløpsdato. Ved fornyelser kan førerkortinnehaveren velge å benytte bildet som allerede er lagret, så lenge det oppfyller gjeldende krav til bildekvalitet osv., og vedkommende ikke har forandret seg så mye at saksbehandler mener at det bør tas et nytt bilde.

Formålet med innføring av administrativ gyldighet på førerkortet er blant annet å sikre at førerkortet har oppdaterte sikkerhetselementer og oppdatert bilde av førerkortinnehaveren. (For øvrig redegjørelse for skillet mellom førerett og førerkort/administrativ gyldighet viser vi til høringer om endring av førerkortforskriften og vegtrafikkloven § 24 i forbindelse med implementering av tredje førerkortdirektiv.)

I lette førerkortklasser (AM, A1, A2, A, B, BE og B1) gir direktivet landene mulighet til å velge fra 10 til 15 års gyldighet. Norge har valgt 15 års gyldighet. Direktivet sier ingenting om bildets gyldighetstid, men for å oppfylle formålet med administrativ gyldighet på kortet mener vi det også bør settes en gyldighetstid på bildet. Det er vanskelig å sette en standard for hvor ofte et bilde må byttes ut for å kunne si at det er oppdatert. Hvor mye man forandrer seg er individuelt.

Vegdirektoratet finner det derfor naturlig å knytte det til kortets gyldighetstid. Vi foreslår derfor at et førerkortbilde kan benyttes i førerkortet i inntil 15 år totalt. Det betyr at man ved eventuelle fornyelser av for eksempel tunge førerkortklasser kan benytte det samme bildet om igjen så lenge man ikke samtidig vil fornye de lette klassene. Det samme bildet kan altså benyttes ved flere fornyelser så lenge den totale gyldighetstiden på 15 år for bildet ikke overstiges.

I tilfeller der en person har forandret seg så mye at han eller hun ikke ligner bildet, selv om det er mindre enn 15 år siden det ble tatt, må saksbehandler på trafikkstasjonen eller politiet kunne kreve at det tas et nytt bilde. Dette gjelder også i dag og er forskriftsfestet i førerkortforskriften § 7-4 første ledd.

Vegdirektoratet vil etablere en rutine for Statens vegvesen hvor bilder i bilderegisteret kan benyttes til førstegangsutstedelse av førerkort i inntil 2 år fra de er tatt. Denne praksisen er nødvendig fordi bilde av identifiseringshensyn tas til teoriprøve, mens førerkortet ikke utstedes før praktisk prøve er bestått. Dette er en administrativ rutine, og foreslås derfor innarbeidet i Statens vegvesens rutiner og ikke i forskriften.

Når endringene trer i kraft 19. januar 2013 vil § 6-1 se slik ut:

(Teksten som er gjenstand for denne høringen er markert med fet skrift.)

“§ 6-1. Fornyelse av førerkort og førerett

*Førerkortet må fornyes før utløpsdato for at føreretten skal ha uavbrutt gyldighet. Saksbehandlingsreglene i kap. 5 gjelder. **Førerkortbildet er gyldig i 15 år.** Førerkortklassenes gyldighetsperiode beregnes etter reglene i § 4-1. Ved fornyelse av klassene C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D og DE må søker fremlegge helseattest. Det samme gjelder for andre førerkortklasser som er gitt kortere gyldighetstid pga. helsemessige forhold og ved fornyelse av førerkort i klassene A, A2, A1, AM, B, B1, BE, M, S og T når søker har fylt 75 år.*

Har førerkort i klassene C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D og DE utløpt for mer enn 1 år siden, må praktisk førerprøve bestås før fornyelse av klassen. Har søker flere førerkortklasser, er det tilstrekkelig at prøve bestås i den mest omfattende klassen. Som mest omfattende førerkortklasse regnes i stigende rekkefølge: B, BE, C1/D1, C1E/D1E, C, D, DE, CE. Prøve i klasse B, C, C1, D, D1; eventuelt med tilhenger, anses å dekke klassene A, A2, A1, AM, S og T.

Har føreretten vært tilbakekalt eller inndratt av domstolene eller politiet, kan nytt førerkort utstedes når søker dokumenterer at vilkårene foreligger for gjenerverv av føreretten.”

2.6 Utvidelse av anerkjennelsesperiode for førerkort utstedt utenfor EØS for personer som arbeider i sirkus- og tivolibransjen § 8-2

Etter forespørsel fra Norsk Cirkus- og tivolieierforening ble det avholdt møte mellom representanter fra sirkus og tivolibransjen, Samferdselsdepartementet og Vegdirektoratet. Bransjen driver et sesongbetont arbeid og benytter seg av sjåfører med førerkort utstedt utenfor EØS. På grunn av innstramningen av reglene om anerkjennelse av førerkort fra utenfor EØS fra 1 år til 3 måneder fra 2010, ber bransjen om unntak for sine sjåfører.

Etter møtet mottok Vegdirektoratet brev fra Samferdselsdepartementet.

“Vi viser til møte 2. november 2011 med Norsk Cirkus- og tivolieierforening (NCTF), hvor også Vegdirektoratet deltok.

Bakgrunn for møtet var en henvendelse fra NCTF. Sommeren 2010 ble det innført nye regler for førerkort utstedt av land utenfor EU/EØS. Endringene innebar blant annet at perioden for hvor lenge et utenlandsk førerkort er gyldig for kjøring i Norge, ble redusert fra ett år til tre måneder. Etter tre måneder må vedkommende førerkortinnehaver erverve norsk førerkort enten i form av innbytte eller ved å ta full opplæring og førerprøve. Sjåførene sirkus- og tivolibransjen benytter oppholder seg i Norge fra mars/april til september/oktober. Videre er det svært få av sjåførene som kommer fra land som faller inn under reglene om innbytte etter bestått praktisk prøve, jf. førerkortforskriften § 10-2 første ledd første punktum. Konsekvensen blir at sjåførene etter tre måneder må gjennomføre full opplæring og bestå praktisk førerprøve.

Dette byr på store utfordringer for sirkus- og tivolibransjen. Det er kostbart å få gjennomført opplæring for disse sjåførene samtidig som språkvansker gjør at det er vanskelig å finne opplæringstilbud som vedkommende vil ha et utbytte av. Videre hevdes det at tre måneders regelen medfører at konkurransefortrinn for utenlandske virksomheter, fordi verden Sverige eller Danmark har innført en tilsvarende regel.

Samferdselsdepartementet ser at sirkus- og tivolibransjen står i en særlig stilling, spesielt fordi de benytter sjåførere som oppholder seg midlertidig i landet, men likevel lengre enn tre måneder. Blant annet kan det som et sammenligningsgrunnlag vises til at det innvilges midlertidig og tidsbegrenset oppholdstillatelse fra UDI for de aktuelle personene.

Det er videre ikke holdepunkter som tilsier at en utvidelse av perioden for kjøring med nasjonalt førerkort for denne begrensede gruppen til et slikt begrenset transportformål, vil ha betydning for trafiksikkerheten.

Samferdselsdepartementet ber Vegdirektoratet undersøke nærmere hvordan ordningen på dette området er i de øvrige nordiske land. Basert på dette ber vi om at Vegdirektoratet tilrettelegger for at det etableres særlige ordninger for sjåførere knyttet til sirkus- og tivolibransjen. Vegdirektoratet må selv vurdere hvorvidt dette skal gjøres i form av dispensasjonsordning, forskriftsendring eller på annen egnet måte.”

Cirkus- og tivolieierforeningen har i et brev til Samferdselsdepartementet i forkant av møtet redegjort for transportomfanget for deres medlemmer. Foreningen anslår antallet transporter til å være en i uka gjennom sesongen. Tivoliene som er medlemmer av Cirkus- og tivolieierforeningen har 30 til 40 ansatte som utfører slik transport. Ett av de norske tivoliene er ikke medlem i foreningen.

Vegdirektoratet har fått bekreftet fra svenske myndigheter at personer som ikke er folkbokført (folkeregistrert) i Sverige kan benytte sitt utenlandske førerkort så lenge det er gyldig etter sitt innhold. I Finland kan personer som ikke har fast bopel i landet benytte det utenlandske førerkortet så lenge det er gyldig etter sitt innhold.

Vegdirektoratet foreslår å innta et unntak for denne bransjen i § 8-2 annet ledd. Bestemmelsen gjelder anerkjennelse av førerkort utstedt i stater utenfor EØS ved midlertidig opphold i Norge. Perioden hvor personer ansatt i sirkus- og tivolibransjen kan benytte sitt nasjonale førerkort foreslås utvidet fra 3 måneder til 6 måneder ved midlertidig opphold i Norge. Det er også en forutsetning at de ansatte har gyldig oppholdstillatelse i Norge.

Ut fra signalene fra bransjen på møtet vil 6 måneder være tilstrekkelig til at de kan gjennomføre sine opplegg på en rasjonell måte. Ved opphold utover 6 måneder, vil vedkommende regnes for å ha fast bopel i Norge etter førerkortforskriften. Det er ikke naturlig at unntaket skal gjelde også de som tar fast bopel i Norge. En ordning med praktisk prøve og obligatorisk opplæring vil bli for ressurskrevende for Statens vegvesen.

Ut fra trafiksikkerhetshensyn, finner Vegdirektoratet det vanskelig å argumentere for fritak utover 6 måneder. Vi viser i denne forbindelse til ulykkesstatistikken som ble framlagt i høring av 12. mars 2010. Ulykkesstatistikken for de land som sirkus- og tivolibransjen benytter sjåførere fra er høyere enn i Norge. Vi finner det derfor naturlig å begrense perioden førerkort fra disse landene kan benyttes på norske veier.

De 6 månedene beregnes ut fra ankomst til Norge. Perioden på 6 måneder kan ikke fornyes ved at personene reiser hjem på ferie eller lignende i perioden oppholdstillatelsen varer. Dersom de reiser hjem i løpet av perioden, gjelder fortsatt 6 måneder fra første ankomst til Norge i oppholdstillatelsens gyldighet. Det vil si at innenfor en oppholdstillatelse kan man kun få en 6 måneders periode.

Denne gruppen er ikke fritatt fra kravet om yrkessjåførkompetanse, jf. yrkessjåførforskriften § 4. Dette innebærer at disse sjåførene må gjennomføre etterutdanning for yrkessjåfører hvert femte år.

2.7 § 9-2- Innskrenking av anerkjennelsesperiode for EØS-førerkort som er byttet inn fra tredjestat

2.7.1 Anerkjennelse

Innbytte av førerkort fra stater utenfor EØS (tredjestater) faller utenfor førerkortdirektivet. Det er derfor valgfritt for en medlemsstat å anerkjenne og bytte inn førerkort fra tredjestater. Mange EØS-stater har bilaterale avtaler med stater utenfor EØS, og tillater innbytte fra stater vi i Norge ikke aksepterer innbytte fra. Dersom innbytte gjøres skal det påføres førerkortet ved bruk av kode 70, se direktivets artikkel 11 nr. 6. Andre medlemsstater kan velge om de vil anerkjenne EØS førerkort som opprinnelig er utstedt i en tredjestat og så byttet inn i en EØS-stat. Hittil har ikke Norge benyttet seg av denne muligheten og førerkort som er byttet inn fra en tredjestat i en annen EØS-stat er blitt anerkjent som et EØS førerkort i Norge.

I 2010 ble innbyttereglene for førerkort fra utenfor EØS innskjerpet. Det er betydelig færre stater det gis innbytte fra, og tiden man kan benytte førerkort utstedt utenfor EU er satt ned fra ett år til tre måneder. Om bakgrunnen for endringene viser vi til høring av 12. mars 2010. Høringen er tilgjengelig på www.vegvesen.no under Offentlige høringer, tidligere høringer. I forskriftsendringer som trer i kraft fra 19. januar 2013 er det fastsatt at EØS-førerkort som er byttet inn fra et tredjestat skal behandles som utstedt i tredjestater i saker om innbytte.

For at det skal være sammenheng i regelverket mener Vegdirektoratet at det må settes samme tidsbegrensning for hvor lenge disse førerkortene kan brukes i Norge som for førerkort utstedt utenfor EØS. Dette for å hindre at personer med førerkort fra land vi ikke anerkjenner for innbytte i Norge går via et annet EØS-stat og bytter inn førerkortet sitt der for å komme utenom de norske innbyttereglene.

Så lenge førerkortene anses som førerkort fra tredjestat i innbyttesaker, må det også gjelde for hvor lenge førerkortet anerkjennes. Hvis det ikke settes en slik begrensning vil slike førerkort kunne brukes så lenge det er gyldig, men ikke gi grunnlag for innbytte når det utløper. Hvis førerkortet er nytt når innehaveren flytter til Norge, kan det være nesten 15 års gjenstående gyldighetstid. Det vil være uheldig om førerkortet i slike tilfeller anerkjennes så lenge. Når førerkortet så utløper, må innehaveren ta begrenset opplæring og prøve eller norsk førerkort helt på nytt, avhengig av om førerkortet er fra en innbyttestat eller ikke.

Vegdirektoratet foreslår derfor at det tas inn i § 9-2 at førerkort utstedt i EØS-land og som er byttet inn fra en stat utenfor EØS kan brukes i Norge i inntil 3 måneder.

2.7.2 Utvidelse av førerrett i EØS-stat

Hvis førerkortet er utvidet i et EØS-stat anses likevel de underliggende klassene som utstedt i EØS både når det gjelder hvor lenge det anerkjennes og ved innbytte. Vi er forpliktet til å anerkjenne EØS førerkort med førerkortklasser som er ervervet i en EØS-stat. Ved erverv av tunge førerkortklasser er det en forutsetning at man har klasse B. Ved gjenerverv er det også tilstrekkelig at det består en prøve i den høyeste klassen. Det er derfor naturlig at også underliggende klasser anerkjennes som

EØS- førerkortklasse selv om den opprinnelig er ervervet i en tredjestat. Disse personene har fått rettighetene pga. at de har bestått en praktisk prøve i en annen EØS-stat.

2.7.3 Personer som tok fast bopel i Norge før 19. januar 2013

I § 9-2 foreslås inntatt en bestemmelse om at de som har tatt fast bopel i Norge før 19. januar 2013 ikke omfattes av disse reglene. Dette foreslås fordi EØS-førerkort i dag normalt har lange gyldighetsperioder. Personer som har førerett kun for lette klasser kan ha gyldighet f.eks. inntil fylte 70 år, og de kan ha bodd i Norge i mange år. Disse kan ha innrettet seg etter tidligere gjeldende regler. Samme overgangsregel foreslås også i forhold til innbytte.

Fra 19. januar 2013 vil § 9-2 se slik ut:

(Teksten som er gjenstand for denne høringen er markert med fet skrift.)

*“Førerkort som er utstedt i en annen EØS-stat er gyldig her i landet i samsvar med sitt innhold til førerkortets gyldighetstid utløper. **Førerkort utstedt i EØS-stat som er byttet inn fra et land utenfor EØS kan brukes i Norge i inntil 3 måneder. Personer som tok fast bopel i Norge før 19. januar 2013 og som er innehaver av EØS-førerkort byttet inn fra stat utenfor EØS kan benytte førerkortet i Norge så lenge det er gyldig.**”*

Bestemmelsene i denne forskrift får anvendelse for slike førerkort, blant annet når det gjelder fornyelse, utvidelse, duplikat, helsebestemmelser, tap eller tilbakekall av førerett og beslag og inndragning av førerkort. Innehaver av utenlandsk førerkort som taper eller får tilbakekalt føreretten, eller som får førerkort inndratt, skal få utstedt nytt norsk førerkort i stedet for tilbakelevering av førerkortet.

For førerkort i klassene C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 eller D1E som er utstedt med mer enn fem års gyldighet, aksepteres gyldighet i fem år etter at vedkommende fikk fast bopel i Norge med mindre førerkortets utløpsdato er tidligere eller annen gyldighet følger av § 14-5 ellefte ledd.”

2.8 § 9-3 Førerkort fra Sveits

Eksisterende annet punktum foreslås fjernet da den ikke lenger har relevans. Det foreslås å ta inn som nytt annet punktum at førerkort fra Sveits kan benyttes i inntil ett år etter at førerkortinnehaveren ble fast bosatt i Norge. Dette gjøres for å samordne behandlingen av sveitsiske førerkort med §§ 8-2 og 10-5.

Førerkort fra Sveits byttes inn etter reglene om innbytte av førerkort fra EØS, men med de tilpasningene som er nevnt i § 10-5. Førerkort fra Sveits kan byttes inn uten praktisk prøve innen ett år etter at innehaveren ble fast bosatt i Norge. Føreropplæringen i Sveits ligger på et nivå som tilsvarer opplæringen i EØS-stat. Vi vurderer det derfor som forsvarlig at sveitsiske førerkort brukes for kjøring i inntil ett år. Det vil da samsvare med innbyttefristen og personer med sveitsiske førerkort kan opprettholde uavbrutt førerett i Norge.

2.9 § 9-4 annet ledd siste punktum oppheves.

Bestemmelsen ga personer som kom til Norge før 1. juli 2010 rett til å bruke sitt utenlandske førerkort i ett år etter at de ble fast bosatt i Norge. Det er nå mer enn ett år siden 1. juli 2010 og bestemmelsen er derfor ikke lenger relevant.

2.10 § 10-2 Fjerning av forrige faste bopelsland som vilkår for rett til innbytte

I 2010 ble reglene om innbytte av førerkort utstedt utenfor EØS strammet inn. Noen land har strengere innbytteregler enn Norge, men en del har også mer liberale regler. For å hindre omgåelse av reglene ble det tatt inn et krav om at førerkortet skulle være fra søkers forrige bopelsland. Formålet var å hindre at personer med førerkort fra land som ikke gir rett til innbytte i Norge, først byttet førerkortet sitt inn i et land vi godtar innbytte fra, før vedkommende så kom til Norge for å bytte det inn her.

Dette har imidlertid fått noen uheldige konsekvenser for personer som har førerkort utstedt i land vi bytter inn fra, men som pga. kortvarige boopphold i andre land likevel ikke får byttet det inn. Vegdirektoratet foreslår derfor å fjerne kravet om at førerkortet skal være utstedt i søkers forrige bopelsland.

Ved en feil ble “italiensk” tatt inn i stedet for “tysk” i tredje punktum ved en tidligere forskriftsendring. Dette foreslås rettet.

2.11 § 10-3 om innbytte av førerkort fra stater utenfor EØS som er byttet inn fra en tredjestat

Hvis førerkortet er utvidet i en EØS-stat anses likevel de underliggende klassene som utstedt i EØS både når det gjelder hvor lenge det anerkjennes og ved innbytte. Om anerkjennelse, se punkt 2.6.2 i dette høringsbrevet. Vi er forpliktet til å anerkjenne EØS førerkort med førerkortklasser (C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D og DE) som er ervervet i et EØS-stat. Ved erverv av tunge førerkortklasser er det en forutsetning at man har klasse B. Ved gjenerverv er det også tilstrekkelig at det består en prøve i den høyeste klassen. Når man består førerprøven i en tung klasse følger underliggende klasser med. Det er derfor naturlig at også underliggende klasser anerkjennes som EØS-førerkortklasse, selv om den opprinnelig er ervervet i et tredjestat.

Det foreslås derfor å ta inn i § 10-3 at underliggende klasser behandles som ervervet i EØS i tilfeller der førerretten er utvidet i et EØS-stat.

I § 10-3 foreslås inntatt et unntak fra dette for personer med slike EØS-førerkort som har tatt fast bopel i Norge før 19. januar 2013 når denne regelen trer i kraft. Disse personene kan ha innrettet seg etter dagens regler hvor de kan benytte førerkortet så lenge det er gyldig etter sitt innhold og kan bytte det inn dersom de ønsker.

Fra 19. januar 2013 vil § 10-3 første ledd se slik ut:

(Teksten som er gjenstand for denne høringen er markert med fet skrift.)

“Førerkort utstedt i annen EØS-stat, kan byttes direkte til norsk førerkort i tilsvarende klasser når innehaveren er fast bosatt her i landet. Retten til direkte innbytte gjelder ikke for førerkort som er

*innbyttet fra et tredjeland. Tilhører tredjelandet en av statene som er opplistet i § 10-2, kan innbytte gis etter nevnte paragraf. **Dersom førerrett er utvidet i en EØS-stat, behandles også underliggende klasser som EØS-klasser. For personer som tok fast bopel i Norge før 19. januar 2013 og som er innehaver av EØS-fører kort byttet inn fra stat utenfor EØS, gjelder bestemmelsene om ordinære EØS-fører kort.***

2.12 § 10-5 om innbytte av fører kort fra Sveits

Dagens annet ledd i § 10-5 viser til regler i § 10-3 som gjelder innbytte av fører kort utstedt i annen EØS-stat. Vi vet ikke om annet ledd blir oversett eller misforstått, men vår erfaring er at det lett oppstår usikkerhet omkring regler og rutiner ved innbytte av fører kort fra Sveits. Vi foreslår derfor at vi opphever dagens annet ledd og erstatter det med to nye ledd som inneholder sentrale bestemmelser ved innbytte av sveitsiske fører kort.

Paragraf 10-5 vil se slik ut fra ikrafttredelsen:

(Teksten som er gjenstand for denne høringen er markert i kursiv.)

“Gyldig fører kort fra Sveits i klassene A, A1, B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E, D2 og D2E, kan byttes til tilsvarende norsk fører kort etter følgende regler:

1. Gyldig fører kort kan byttes i norsk fører kort i tilsvarende klasser. Klasse D2/D2E fra Sveits regnes i denne sammenheng likt som klasse D1/D1E. Et eventuelt innbytte må skje innen ett år etter flytting til Norge.
2. Om innbytte skjer etter ettårs-fristen, må fører kortinnehaveren bestå en praktisk fører prøve i klasse B selv om det utenlandske fører kortet i tillegg til klasse B er utstedt i klassene BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E, D2 eller D2E. Stryker søker til den praktiske fører prøven i klasse B, men ønsker fortsatt å beholde de samme klassene på det norske fører kortet, må fører prøven i den mest omfattende klassen bestås, jf. kap. 6 om fornyelse av norske fører kort. Gir fører kortet bare fører rett for motorsykel, må innehaveren bestå en praktisk fører prøve i klasse A1/A2/A.

For innbytte kreves det ikke vandelstest, helseattest/egenerklæring, ny fører prøve eller obligatorisk opplæring. Det norske fører kortet gis gyldighet i henhold til kap. 4.

For fører kort i klassene C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D og DE gis norsk fører rett gyldighet fram til det innbyttede fører kortets gyldighetsdato, men ikke utover fem år regnet fra vedkommende tok fast bopel i Norge. Dersom det fremlegges helseattest, gis de aktuelle klasser fem års gyldighet.”

2.13 § 13-1 Om internasjonalt fører kort

Vegdirektoratet arbeider sammen med Kongelig Norsk Automobilklubb (KNA), Motorførernes Avholdsforbund (MA) og Norges Automobil-Forbund (NAF) for innføring av en ny modell internasjonalt fører kort i tråd med Wienkonvensjonen av 1968 slik konvensjonen lyder etter siste revisjon 28. mars 2008. Internasjonalt fører kort er i realiteten bare en autorisert oversettelse av et nasjonalt fører kort og gir ingen fører rett i seg selv.

Fører kortet er som tidligere et lite papirhefte med hvite sider og gråfarget omslag hvor teksten på 3. og 4. omslagsside er på fransk. Teksten er ellers oversatt til engelsk, spansk, portugisisk, russisk,

arabisk, kinesisk og thai. Førerkortet tar nå også med førerkortklassene A1, B1, C1, D1, C1E og D1E. Den største endringen i forhold til dagens internasjonale førerkort, er at det nye førerkortet nå har gyldighet i inntil 3 år mot i dag kun i ett år. Direktoratet håper det nye internasjonale førerkortet kan tas i bruk i løpet av sommeren.

2.14 § 13-2 oppheves

Paragrafen er ikke direkte opplysende eller nødvendig. Det er ikke norske regler som fastsetter hvorvidt vi skal bruke internasjonalt førerkort ved kjøring i utlandet, men eventuelt reglene i besøkslandene. Det vi kan kreve er at vårt internasjonale førerkortet godtas som et supplement til vårt nasjonale førerkortet ved kjøring i land som er tilsluttet Geneve-/Wienkonvensjonen om vegtrafikk. Kravet er begrunnet i folkerettslige regler som man vanligvis ikke tar inn i norske forskrifter. Vi mener derfor at paragrafen kan oppheves uten at det får betydning for nordmenns kjøring i utlandet.

2.15 § 14-1 Helsedirektoratet

I § 14-1 er Sosial- og Helsedirektoratet ikke blitt endret til Helsedirektoratet. Denne oppdateringen er derfor nødvendig.

2.16 § 14-5 ny overskrift

Det foreslås ny overskrift for disse overgangsbestemmelsene fordi det tas inn en ny § 14-6 om overgangsbestemmelser for førerett ervervet før 19. januar 2013. Førerkortforskriften inneholder mange overgangsregler. Det bør derfor framkomme av overskriften hva som er omfattet av overgangsreglene i paragrafen.

2.17 Ny § 14-6

For å sikre at rettigheter ervervet før 19. januar 2013 beholdes, foreslås en ny § 14-6 i forskriften gjeldende fra 19. januar 2013. Bestemmelsen har fått tittelen "Førerett ervervet etter denne forskrift før 19. januar 2013".

2.17.1 Førerett for klasse A1 ervervet før 19. januar 2013

Førerett for klasse A1 gir i dag også førerett for tohjuls moped og klasse M kode 147. For å sikre at de som har ervervet klasse A1 før 19. januar 2013 beholder rettighetene i klasse M, foreslås dette forskriftsfestet i ny § 14-6 første ledd første punktum. Fra 19. januar 2013 blir klasse M ny internasjonal klasse AM, og rettigheten blir derfor videreført som klasse AM.

2.17.2 Førerett for mellomtung motorsykel ervervet før 19. januar 2013

Personer som har ervervet førerett for mellomtung motorsykel før 19. januar 2013 skal følge dagens regler når det gjelder erverv av førerett for tung motorsykel, klasse A. Det vil si at denne gruppen får førerett for klasse A etter 2 års førerett for mellomtung motorsykel eller ved fylte 21 år. Dette videreføres for alle som har ervervet førerett for mellomtung motorsykel innen 19. januar 2013, og foreslås forskriftsfestet i ny § 14-6 første ledd annet punktum. Mellomtung motorsykel blir fra 19. januar 2013 klasse A2.

2.17.3 Førerrett i klasse B ervervet før 19. januar 2013

Som følge av tredje førerkortdirektiv endres definisjonen av klasse B fra 19. januar 2013 til kun å omfatte motorvogn som teknisk klassifiseres som bil. Dette medfører at førerrett i klasse B fra 19. januar 2013 ikke lenger gir førerrett for trehjuls motorsykel. Førerrett for trehjuls motorsykel krever fra 19. januar 2013 førerrett i klasse A.

Personer som har ervervet førerrett i klasse B før 19. januar 2013 beholder rettigheten til å føre trehjuls motorsykel med førerrett i klasse B. Dette foreslås inntatt i § 14-6 annet ledd.

Klasse B er i dag begrenset til 3500 kg inkludert førerens egenvekt (75 kg). Førerens egenvekt tas ut av definisjonen fra 19. januar 2013, og Vegdirektoratet foreslår at dette også gjøres gjeldende for personer som har ervervet førerrett i klasse B før 19. januar 2013. Det foreslås derfor ingen overgangsregel når det gjelder dette.

2.17.4 Førerrett klasse B1 eller B kode 73 ervervet før 19. januar 2013

Førerrett i klasse B1 eller klasse B kode 73 gir i dag førerrett også for klasse M kode 147. Dette oppheves ved innføringen av tredje førerkortdirektiv. Personer som har ervervet klasse B1 eller klasse B kode 73 før 19. januar 2013 beholder rettigheten til å føre motorvogn i klasse M (AM) også etter at de nye reglene trer i kraft. Dette foreslås forskriftsfestet i § 14-6 tredje ledd første punktum. Klasse M endrer som nevnt navn til klasse AM fra 19. januar 2013, og rettigheten blir derfor videreført som AM.

2.17.5 Førerrett i klasse BE ervervet før 19. januar 2013

Etter dagens regler for klasse BE er bilens maksimale aktuelle tilhengervekt (tillatt hengervekt) den eneste begrensningen. Tredje førerkortdirektiv innfører imidlertid en vektbegrensning, slik at tilhengerens tillatte totalvekt fra 19. januar 2013 ikke må overstige 3500 kg. Dette innebærer en begrensning i forhold til dagens regler.

Vegdirektoratet foreslår at den som har ervervet førerrett i klasse BE før 19. januar 2013, beholder retten til å føre tilhenger med bilens maksimale aktuelle tilhengervekt som den eneste begrensningen. Dette foreslås forskriftsfestet i § 14-6 tredje ledd annet punktum.

For øvrig betyr dette at vogntogkombinasjoner som etter dagens regler kan føres med førerrett i klasse BE, etter 19. januar 2013 vil kreve førerrett i klasse C1E. Tilhører trekkbilen klasse B, kan man med førerrett i klasse C1E trekke tilhenger med tillatt totalvekt over 3500 kg.

2.17.6 Heving av minstealder for erverv av førerrett klasse C og D

Alderskravene for erverv av førerrett for privat kjøring av tunge klasser heves fra 19. januar 2013. For klasse C heves aldersgrensen fra 18 år til 21 år, og for klasse D heves aldersgrensen fra 21 år til 24 år. Yrkessjåfører har adgang til tidligere erverv av førerrett i tunge klasser. Personer som har ervervet førerrett for tunge klasser før 19. januar 2013, men som ikke fyller alderskravene før etter 19. januar 2013, beholder den ervervede førerrettigheten.

Dette innebærer at praktisk prøve for den tunge klassen må være bestått før 19. januar 2013. I verste fall må den som avlegger praktisk prøve uten å bestå 18. januar 2013 vente inntil 3 år til han/hun fyller det nye alderskravet før ny praktisk prøve kan avlegges.

2.17.7 Heving av minstealder for direkte erverv av førerrett i klasse A

Minstealderen for direkte erverv av førerrett i klasse A heves fra 21 år til 24 år fra 19. januar 2013. Personer som innehar førerrett i klasse A men som ikke er fylt 24 år 19. januar 2013 beholder den ervervede førerretten. Dette foreslås forskriftsfestet i ny § 14-6 annet ledd.

2.18 Ny førerkortmodell

EU-Kommisjonen vedtok 28. november 2011 direktiv 2011/94/EU om endring av Kommisjons- og Rådsdirektiv 2006/126/EF (tredje førerkortdirektiv). Endringsdirektivet gjelder vedlegg 1 til tredje førerkortdirektiv, som inneholder kravene til en felles førerkortmodell for EU. Den nye førerkortmodellen skal benyttes fra 19. januar 2013, da tredje førerkortdirektiv trer i kraft.

I EU er i dag 110 forskjellige førerkortmodeller i bruk. Det er et mål at det i 2033 kun skal være en førerkortmodell i hele EU/EØS. Regler for utfasing av gamle førerkortmodeller ble fastsatt samtidig med forskriften om implementering av tredje førerkortdirektiv .

Medlemsstatene er forpliktet til å utarbeide nasjonale førerkortmodeller med modellen i direktivet som basis. Vedlegg 2 og 3 til førerkortforskriften inneholder kravene til den norske førerkortmodellen, og reglene må oppdateres i samsvar med kravene i direktivet.

Bakgrunnen for den nye førerkortmodellen er behovet for oppdateringer som følge av ikrafttredelsen til tredje førerkortdirektiv. Samtidig er det behov for oppdateringer på grunn av Lisboatraktatens ikrafttreden, og Europeiske Fellesskap endres til Europeiske Union. EUs utvidelse med Romania og Bulgaria krever også at førerkortmodellen oppdateres.

2.18.1 Førerkortets fysiske egenskaper

Førerkortets fysiske egenskaper skal være i samsvar med ISO-standard 7810 og 7816-1. Metodene som benyttes for å kontrollere førerkortets egenskaper skal være i samsvar med ISO-standard 10373. Dette gjelder allerede i dag, og er forskriftsfestet i førerkortforskriften vedlegg 2 § 1.

Direktivet fastsetter at førerkortene skal være av polykarbonat. De norske førerkortene har vært av polykarbonat siden 1998.

2.18.2 Krav til sikkerhetslementer

Direktivet stiller krav om at førerkortene skal utstyres med et minimum antall sikkerhetslementer som guilloche-trykk, mikrotekst, UV-trykk, hologram, relieffmønster m.v. Hensikten med sikkerhetslementene er å redusere faren for forfalskninger.

I tillegg inneholder direktivet en liste tilleggssikkerhetslementer hvor medlemsstatene må ha minst tre av de nevnte sikkerhetslementene i sitt førerkort. Hvilke av disse sikkerhetslementene det norske førerkortet skal inneholde vil bli tatt stilling til i samarbeid med førerkortprodusenten etter at kontrakt om førerkortproduksjon er inngått i 2012.

Vedlegg 3 til førerkortforskriften inneholder bilde av dagens førerkortmodell. Dette vil bli oppdatert når kontrakt med førerkortprodusent er inngått.

Når valg av sikkerhetselementene etc. er gjort, må den norske førerkortmodellen godkjennes ved beslutning i EØS-komiteen. Henvisningen i førerkortforskriften vedlegg 2 § 2 vil da bli oppdatert.

2.18.3 Førerkortets framside

Ordene "førerkort" skal framgå i alle medlemslandenes språk på førerkortet. I den nye modellen tilføyes rumensk og bulgarsk fordi Romania og Bulgaria er blitt EU-medlemmer.

I felt 4 b på førerkortets framside skal førerkortets utløpsdato påføres. I dag benyttes en strek på framsiden i dette punktet, og de tunge førerkortklassenes utløpsdato påføres i tabellen på førerkortets bakside. I vedlegg 1 til tredje førerkortdirektiv er det beskrevet når man kan benytte en strek i stedet for utløpsdatoen. Vegdirektoratet oppfatter direktivet slik at det er adgang til å benytte strek i felt 4 b i tilfeller hvor førerkortinnehaveren har flere førerkortklasser og disse har ulike utløpsdato. Det kan for eksempel være når noen har både tunge og lette klasser, og utløpsdatoen for disse ikke er den samme. I tilfeller hvor alle klassene har lik utløpsdato, vil utløpsdatoen påføres i felt 4 b på framsida i tillegg til at datoen vil framgå i felt 12 for den enkelte klasse i tabellen på førerkortets bakside.

Vegdirektoratet minner også om at fra 19. januar 2013 vil ikke lenger personnummer framgå av førerkortet. Dette ble besluttet tatt vekk da endringsforskriften som følge av tredje førerkortdirektiv ble vedtatt 8. mars 2011. Om bakgrunnen for dette viser vi til høring av 15. august 2010 som er tilgjengelig på www.vegvesen.no under Offentlige høringer, tidligere høringer.

2.18.4 Førerkortets bakside

Tredje førerkortdirektiv innfører to nye internasjonale førerkortklasser, klasse AM og klasse A2. I felt 9 i tabellen over førerkortklassene på førerkortets bakside er det tilføyd linje og piktogram (billedsymbol) for disse klassene.

I dag påføres ervervsdato og utløpsdato for den enkelte førerkortklasse i kolonne 10 og 11 i tabellen på førerkortets bakside i datoformatet ÅÅÅÅ-MM-DD. Direktivet fastsetter at datoformatet i tabellen skal være DD.MM.ÅÅ. Datoformatet foreslås forskriftsfestet i vedlegg 2 § 5. Dette antas å være en forenkling, da dette er det datoformatet som vanligvis brukes i Norge. Eventuelle problemer med sammenblanding av dato og måned antas å avhjelpes ved at rekkefølgen er den samme på framsiden av førerkortet og at årstallet i fødselsdato og eventuelt utløpsdato er skrevet med fire siffer på framsiden.

Felt 12 i tabellen på førerkortets bakside utvides slik at det blir bedre plass til å påføre koder som er knyttet til førerkortklassene.

Tredje førerkortdirektiv åpner for at medlemsstatene kan ha mikrochip i førerkortet. Dette er ikke obligatorisk, og Norge har valgt å ikke innføre mikrochip på nåværende tidspunkt. Det er likevel obligatorisk å holde av plass til en mikrochip i tilfelle man ved en senere anledning ønsker å innføre dette. Det er forskriftsfestet i vedlegg 2 § 5 tredje ledd at det skal holdes av plass for en eventuell mikroprosessor.

2.18.5 Målform

I dag kan den enkelte førerkortinnehaver velge om han vil ha førerkort utstedt på bokmål eller på nynorsk. Vegdirektoratet foreslår å samle begge målformer i ett førerkort, slik at ordene skrives både på bokmål og på nynorsk. For eksempel "utstedt/utferda".

Flere andre EU-stater som har to offisielle språk har i dag begge språk i samme førerkort. Som eksempel vises til Finland, som har alle ord både på finsk og svensk.

At det utstedes et felles førerkort for begge målformer foreslås forskriftsfestet i vedlegg 2 § 3. Samtidig oppdateres § 4 i vedlegg 2.

Det vil fortsatt være mulig å registrere ønsket målform i førerkortregisteret til bruk ved skriftlig kommunikasjon mellom Statens vegvesen og førerkortinnehaveren.

2.18.6 Førerkortforskriften vedlegg 4 – Førerkortkoder

Vedlegg 4 til førerkortforskriften inneholder førerkortkodene som er felles for EU. I direktivet er overskriften "Harmonized community codes" endret til "Harmonized European Union codes". Overskriften "Harmoniserte fellesskapskoder" foreslås derfor endret til EU-koder.

2.19 Førerkortforskriften vedlegg 5 – Førerkort utløpt før 2. april 1982

2.19.1 Generelt

Grønne førerkort utløpt før 2. april 1982, faller utenfor dagens overgangsregler i førerkortforskriften vedlegg 5 og 6. Imidlertid antar vi at disse førerkortene kommer inn under annet ledd i fkf § 6-1 som sier at utløpte førerkortklasser kan fornyes uten at forskriften setter noen øvre grense for overskridelse av utløpsdato. Denne uklarheten ønsker vi å fjerne ved vedtagelsen av ny § 4 i vedlegg 5.

Hovedprinsippet for disse grønne førerkortene er at praktisk prøve må bestå i alle klasser som ønskes fornyet, men at innholdet og omfanget av førerrettighetene følger dagens forskrifter. Dessuten får man ved fornyelser de klasser som etter forskriften ligger i bunn av den klasse man avlegger prøve for, dvs. at ved tilhengerprøve BE får man også klassene B, AM og T 144. Man må derfor ikke avlegge B-prøve før man tar BE-prøve for klasse 1 og 2. Med klasse 1 eller 2 kan man også begrense søknaden til å avlegge førerprøve bare for personbil mv., eventuelt bare for motorsykkel (klasse 3), eller traktor (klasse 4). Klasse AM får man "gratis" hvis man avlegger en annen praktisk prøve. Vanlige helsekrav gjelder.

2.19.2 Til klasse 1

For de som har klasse 1 og består praktisk prøve for klasse BE gir det førerrett for klasse BE med underliggende klasser etter dagens regler. Bestått BE-prøve gir klassene B, BE, AM og T 144. Merk at vektbegrensningen på 25 000 kg i T 144 er varig.

Ønsker ikke søker å avlegge tilhengerprøve med bil, vil bestått praktisk B-prøve gi klassene B og M. For å kunne føre lett motorsykkel, må man bestå praktisk A1-prøve som gir klassene A1 og AM.

Bestått praktisk førerprøve på traktor i dag gir klasse T med hastighetsbegrensning på 40 km/t for traktor og motorredskap. Vektbegrensningen på 25 000 kg er uaktuell siden alle disse søkerne har

fylt 21 år. Ønsker søker å kunne kjøre alle traktorer med/uten tilhenger (kode 142), må prøve for klasse CE bestås. Klasse T gir førerrettigheter også i klasse AM 147.

For å få klasse S, må teoretisk prøve for denne klassen bestås. Tilsvarende løsning med teoriprøve gjelder hvis søker er fornøyd med å kjøre moped, - eventuelt begrenset til AM 145 uten prøve siden søkerne er født før 1985.

2.19.3 Til klasse 2 som tilsvarer klasse 1

Søker med klasse 2 behandles på samme måte som søker med klasse 1, se ovenfor. Dette innebærer at tunge klasser som er utgått før april 1982 ikke kan gjenerverves eller fornyes med praktisk prøve. Innehaver av førerkort for tunge og lette klasser som er gått ut før april 1982, kan kun fornye førerkort for klasse B/BE med praktisk prøve. Dette er samme løsning som man valgt da lette førerkortklasser fikk livsvarig gyldighet i 1982 og da man fastsatte overgangsregler for grønne førerkort, se førerkortforskriften vedlegg 5 og 6.

2.19.4 Til klasse 3 motorsykkkel

Praktisk prøve i klasse A gir klassene A1, A og M. Består man prøven med lett motorsykkkel, får man klassene A1 og M.

2.19.5 Til klasse 4 traktor

Bestått praktisk førerprøve på traktor i dag gir klasse T med hastighetsbegrensning på 40 km/t for traktor og motorredskap. Vektbegrensningen på 25 000 kg er uaktuell siden alle disse søkerne har fylt 21 år. Ønsker søker å kunne kjøre alle traktorer med/uten tilhenger (kode 142), må prøve for klasse CE bestås. Klasse T gir førerrettigheter også i klasse AM 147.

2.20 Førerforkortforskriften vedlegg 5

Førerforkortforskriften vedlegg 5 må oppdateres på grunn av tilpasningene til tredje førerforkortdirektiv. I vedlegget endres fra 70 til 75 år hvor aldersgrensen for obligatorisk helseattest er omtalt, og klasse M oppdateres til klasse AM. Samtidig sløyfes setningene "Eventuelle begrensninger videreføres", da dette anses unødvendig.

2.21 Vedlegg 6 § 3 tredje ledd

Paragraf 3 i vedlegg 6 omhandler videreføring av førerrett fra førerforkort som var gyldige 2. april 1982, men som nå er utløpt. Den sier i dag at rettighetene skal videreføres ved utskifting av nevnte førerforkort.

Fra 19. januar 2013 innføres administrativ gyldighet på førerforkort utstedt i EØS. Førerforkortene får ikke lenger livsvarig gyldighet, men får maksimalt 15 års administrativ gyldighet.

Når førerforkortet gis en ny utløpsdato vil det være en fornyelse uansett om førerforkortets gyldighetstid var utløpt eller ikke. Ordet *utskifting* foreslås derfor endret til *fornyelse*.

Det foreslås derfor å endre bestemmelsen til å lyde: *Ved fornyelse videreføres rettighetene i første og annet ledd*. Vi anser det som overflødig å ha med henvisning til aktuelle paragrafer.

2.22 Vedlegg 6 § 11

Paragrafen må tilpasses ny internasjonal klasse AM som innføres 19. januar 2013. Klassebetegnelsen M endres derfor til AM. For å forkorte paragrafen foreslår vi å slå noen av leddene sammen. For å gjøre bestemmelsene enklere å forstå foreslås også noen endringer i den språklige utformingen.

Andre ledd som omhandler førerkort i klasse B1/B kode 73 ervervet før 1. januar 2005 foreslås opphevet. Det finnes ingen slike førerkort og bestemmelsen er derfor overflødig.

Bestemmelsen foreslås endret slik:

“Person som ervervet førerrett i klasse T før 1. januar 2005 har førerrett i klasse AM.

Person som ervervet førerrett i klasse A1, A eller B før 19. januar 2013 har førerrett i klasse AM.

Person som ervervet førerrett i klasse B1/B kode 73 eller T mellom 1. januar 2005 og 19. januar 2013 har førerrett i klasse AM kode 147.

Person som fylte 20 år før 1. januar 2005, som ikke innehar førerrett i annen klasse og som har nødvendig ferdighet, har førerrett i klasse AM kode 145. Erverv av førerrett i klasse S fører ikke til tap av denne rettigheten.

Innehaver av norsk kompetansebevis for fører av moped har førerrett i klasse AM kode 146. Kompetansebeviset kan skiftes ut med førerkort klasse AM kode 146 etter gjeldende regler om utstedelse av førerkort. Føreretten skal påføres et førerkort før den kan benyttes.

Bestemmelsene andre og tredje ledd gjelder også for førerkort utstedt i annen EØS-stat i internasjonale førerkortklasser.”

3 Endringer som følge av tredje førerkortdirektiv som ikke krever overgangsordninger

3.1 Endrede lengdekrav i definisjonen av førerrett i klasse D1 og D1E

Førerrett i klasse D1 og D1E er i dag begrenset til minibuss med lengde på 7,5 meter. Tredje førerkortdirektiv utvider lengden til 8 meter. Vegdirektoratet anser det ikke nødvendig å etablere overgangsregler for dette, slik at alle som har ervervet førerrett for minibuss før 19. januar 2013 ikke får sin førerrett begrenset til minibusser med 7,5 meter lengde, men også kan kjøre minibusser som er 8 meter lange.

4 Endring av trafikkopplæringsforskriften § 31-2 tredje ledd

Som følge av 3. førerkortdirektiv heves alderen for klasse A fra 21 år til 24 år ved direkte erverv. Dette innebærer at elever under 24 år som ikke tar eller ikke består klasse A førerprøve før 2013 må vente til de fyller 24 år med å ta førerprøven i klasse A.

De elever som har fullført obligatorisk opplæring i klasse A, men ikke tatt eller bestått førerprøven i klasse A, er godt rustet til å ta førerprøven i klasse A2. Derfor får disse elevene fullført obligatorisk opplæring for klasse A godkjent som fullført obligatorisk opplæring for klasse A2. Dette foreslås forskriftsfestet i et nytt tredje ledd i trafikkopplæringsforskriften § 31-2. Elever som kun har tatt deler av den obligatoriske opplæringen i klasse A får fradrag for dette i den obligatoriske opplæringen ved

klasse A2. Dette foreslås forskriftsfestet i trafikkopplæringsforskriften § 31- 2 tredje ledd andre punktum.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

5.1 Gyldighetstid på førerkortbildet

Administrativ gyldighet på førerkort og førerkortbildet var en del av høring om nærmere gjennomføring av tredje førerkortdirektiv. I høringen foreslo Vegdirektoratet 10 års administrativ gyldighet. På bakgrunn av høringssvarene endret Vegdirektoratet forskriften til 15 års administrativ gyldighet, som er det lengste man har mulighet til etter direktivet.

Pris for å ta bilde på trafikkstasjonen i dag er kr 65. Bildet må tas på trafikkstasjonen fordi fotoautomat der er direkte knyttet til Statens vegvesens bilderegister. Pris på bilde og førerkortutstedelse er kostnadsriktig. Det vil derfor ikke være mulig å minske kostnadene for førerkortinnehaverne ved innføring av administrativ gyldighet.

For øvrige konsekvenser viser vi til høring om nærmere gjennomføring av tredje førerkortdirektiv der innføring av administrativ gyldighet er omtalt.

5.2 Øvrige endringer

Mange av de foreslåtte endringene er kun presiseringer, rettinger og oppdateringer som ikke medfører endringer i gjeldende rett. De vil derfor medføre få økonomiske eller administrative konsekvenser.

Oppdateringene vil kunne gjøre forskriften enklere å bruke både for publikum og Statens vegvesens saksbehandlere. Vi antar at språklige forenklinger vil kunne gi mer effektiv saksbehandling, uten at det vil få veldig stor innvirkning.

Direktivet har et prinsipp om å beholde eksisterende rettigheter. Dette er nå tatt inn i førerkortforskriften.

5.3 Konsekvenser for Statens vegvesen

Endringene som følge av de foreslåtte reglene krever endringer i Statens vegvesens datasystemer. Dette dekkes av etatens budsjett.